

No.W12.11.0274/III

's-Gravenhage, 8 augustus 2011

Bij Kabinetsmissive van 18 juli 2011, no.11.001755, heeft Uwe Majesteit, op voordracht van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, bij de Afdeling advisering van de Raad van State ter overweging aanhangig gemaakt het voorstel van wet tot wijziging van de Wet op de medische keuringen in verband met het opnemen van de mogelijkheid tot onderbrenging van de klachtenbehandeling bij aanstellingskeuringen bij de Sociaal-Economische Raad en enige andere wijzigingen, met memorie van toelichting.

In het voorstel wordt de Wet op de medische keuringen op enkele op zichzelf staande punten aangepast: in de wettekst wordt verduidelijkt dat alleen de keuringsarts vragen naar de gezondheid mag stellen, de behandeling van klachten over aanstellingskeuringen wordt neergelegd bij de Sociaal-Economische Raad (SER), de vragengrens bij levensverzekeringen wordt afgestemd op ontwikkelingen op de huizenmarkt, en de verplichting om de wet periodiek te evalueren wordt geschrapt.

De Afdeling advisering van de Raad van State onderschrijft de strekking van het wetsvoorstel, maar maakt opmerkingen over de regeling van de klachtbehandeling bij aanstellingskeuringen en het verbod op lekenkeuringen. Zij is van oordeel dat in verband daarmee aanpassing van het voorstel wenselijk is.

1. Behandeling van klachten bij aanstellingskeuringen

De Commissie klachtenbehandeling aanstellingskeuringen, die bij algemene maatregel van bestuur is ingesteld op basis van de Wet op de medische keuringen (Wmk), behandelt klachten van sollicitanten over medische keuringen bij indiensttreden als werknemer of ambtenaar.¹

Het was de bedoeling van de wetgever dat de representatieve organisaties zelf de verantwoordelijkheid zouden dragen voor de klachtenbehandeling. Omdat de Commissie zich beweegt op het terrein van werkgevers en werknemers, wordt voorgesteld het mogelijk te maken dat de instelling van een klachtencommissie aanstellingskeuringen wordt opgedragen aan de SER. Bij de consultatieronde heeft de Commissie zelf erop gewezen dat er in deze opzet geen plaats was ingeruimd voor de representatieve organisaties van de artsen, zoals oorspronkelijk de bedoeling was. Daarom wordt met het voorgestelde artikel 14, tweede lid, aanhef en onder b, de mogelijkheid gegeven om ook personen die niet tot in de SER vertegenwoordigde organisaties behoren, lid te laten zijn van de klachtencommissie.²

De keuze zoals die in de toelichting wordt uiteengezet, is helder: instelling van de commissie wordt een taak van de SER, en ook de representatieve organisaties van de artsen zullen in de commissie worden vertegenwoordigd. De uitwerking in het voorgestelde artikel 14, tweede lid, Wmk³ is echter nogal vrijblijvend:

¹ Het Besluit klachtenbehandeling aanstellingskeuringen.

² Zie ook toelichting, § 3.2 (Aanstellingskeuringen, zelfregulering en de klachtencommissie). Een wettelijke bepaling die hierin voorziet is noodzakelijk, omdat artikel 37 van de Wet op de bedrijfsorganisatie bepaalt dat de SER taken kan delegeren aan een commissie "uit zijn midden".

³ Anders dan de tekst van het voorgestelde eerste lid van artikel 14 Wmk.

- bij algemene maatregel van bestuur *kunnen* regels worden gesteld over instelling en werkwijze van de commissie,
- daarbij *kan* de medewerking van de SER worden ingeroepen.

De Afdeling is van oordeel dat, nu de keus van de regering duidelijk is, in de Wmk zou moeten worden bepaald dat de SER tot taak heeft de commissie in te stellen, en dat bij algemene maatregel van bestuur regels worden gesteld over de werkwijze van de commissie. Zij adviseert het voorstel, en ook de considerans bij het voorstel, in die zin aan te passen.

2. Het stellen van gezondheidsvragen in het sollicitatiegesprek

De Wmk bepaalt dat bij het aangaan van een dienstbetrekking of een ambtelijke aanstelling een medische keuring slechts is toegestaan indien aan de vervulling van de functie bijzondere eisen op het punt van de medische geschiktheid moeten worden gesteld.⁴ Onder keuring wordt niet alleen verstaan het verrichten van medisch onderzoek, maar ook het stellen van vragen over de gezondheidstoestand van de keurling.⁵

De Wmk kent daarnaast een verbod op het stellen van vragen in het sollicitatiegesprek, de zogeheten lekenkeuring. Het staat de werkgever niet vrij om in dat gesprek vragen te stellen over onderwerpen die niet in het medisch onderzoek aan de orde zijn gekomen.⁶

Bij de tweede evaluatie van de Wmk is gebleken dat lekenkeuringen niettemin nog regelmatig voorkomen: het aantal keren dat tijdens een sollicitatiegesprek naar de gezondheid wordt gevraagd, is aanmerkelijk hoger dan het aantal aanstellingskeuringen in strikte zin: 9,2% tegen 3,6%. Onder de deelpopulatie “baanwisselaars met gezondheidsproblemen” is dit percentage nog hoger: 29%. Voor respondenten die zichzelf indeelden in de categorie “gehandicapt” lag dit percentage op 37%.⁷

In reactie op dergelijke schendingen van het verbod op lekenkeuringen, beoogt de regering de wettelijke omschrijving van dat verbod te verduidelijken.⁸

De thans geldende tekst van artikel 4, tweede lid, laatste volzin, Wmk luidt:

“Bij andere beoordelingen dan de medische keuring mogen geen vragen worden gesteld noch anderszins inlichtingen worden ingewonnen over de gezondheidstoestand van de keurling en over diens ziekteverzuim in het verleden.”

In het voorstel wordt de a contrario-formule aan het begin vervangen:

“Het is aan een ander dan een keurend arts niet toegestaan vragen te stellen noch anderszins inlichtingen in te winnen over de gezondheidstoestand van de keurling of over diens ziekteverzuim in het verleden.”

Uit het evaluatierapport blijkt niet dat een probleem gelegen is in onduidelijkheid van de wettekst. Daar wordt juist gesteld dat het afdwingen van de naleving buitengewoon lastig blijft.⁹ De Afdeling mist in de toelichting een motivering waarom mag worden

⁴ Artikel 4, eerste lid, Wmk.

⁵ Artikel 1, aanhef en onder a, Wmk.

⁶ Artikel 4, tweede lid, laatste volzin, Wmk.

⁷ J.R. Popma, C.W.G. Rayer & M. Westerveld, *Tweede evaluatie Wet op de medische keuringen*, Hugo Sinzheimer Instituut, Den Haag: ZonMw, 2007, blz. 102.

⁸ Toelichting, § 3.1 (Verduidelijking wettekst).

⁹ *Tweede evaluatie Wet op de medische keuringen*, blz. 166-167.

verwacht dat de voorgestelde aanpassing een significante bijdrage zal leveren aan de naleving van het verbod op lekenkeuringen.

De Afdeling adviseert in de toelichting op het voorgaande in te gaan.

3. Voor redactionele kanttekeningen verwijst de Afdeling naar de bij het advies behorende bijlage.

De Afdeling advisering van de Raad van State geeft U in overweging het voorstel van wet te zenden aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, nadat met het vorenstaande rekening zal zijn gehouden.

De vice-president van de Raad van State,

Bijlage bij het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State betreffende no.W12.11.0274/III met redactionele kanttekeningen die de Afdeling in overweging geeft.

- In artikel 13 (positief) omschrijven ten aanzien van welk soort keuringen de klachtencommissie wel bevoegd zal zijn.
- In artikel 14, eerste lid, de zinsnede “, en de vragen welke ten aanzien van de gezondheid zullen worden gesteld, bedoeld in artikel 8” schrappen, nu het stellen van vragen al deel uitmaakt van het verrichten van de keuring (artikel 1, aanhef en onderdeel a). Voorts de delegatiebepaling in het derde lid nader toespitsen (aanwijzing 25 van de Aanwijzingen voor de regelgeving).